

דו"ח הבנק העולמי: הכלכלה הפלסטינית נאבקת על רקע משבר הקורונה

מינוף כלכלה דיגיטלית חיוני ליצירת הזדמנויות

ירידה פתאומית בפעילות הכלכלית והלחץ על תקציב הרשות הפלסטינית העמידו את פרנסתם וקיומם של רבים בסיכון גבוה, בעוד השפעת הקורונה ממשיכה לפגוע קשות בכלכלה. לאחר צמיחה של 1% בלבד בשנת 2019, צפוי כי המשק הפלסטיני יתכווץ לפחות ב-7.6% בשנת 2020. מעבר למשבר המייד, הסרת ההגבלות על פיתוח תשתיות דיגיטליות ועידוד תקנות מקלות יותר יובילו לשיפור במצב הכלכלי, המקרטע כרגע.

"כאשר מגיפת COVID-19 נמצאת בחודש השלישי שלה, המשבר משפיע על חייהם ועל פרנסתם של הפלסטינים. הרשות הפלסטינית פעלה מוקדם ובהחלטיות להצלת חיים. עם זאת, מספר שנים של ירידה בתמיכת התורמים והגבלת האמצעים הכלכליים הקיימים, הפכו את יכולתה של הרשות להגן על הפרנסה למשימה מונומנטאלית. לכן, תמיכה חיצונית תהיה קריטית כדי לסייע בצמיחת הכלכלה הפלסטינית בתקופה חסרת תקדים זו", אמר קנתן שנקר, מנהל אזורי של הבנק העולמי בגדה המערבית ועזה.

דו"ח המעקב הכלכלי החדש של הבנק העולמי* מדגיש אתגרים קריטיים העומדים בפני הכלכלה הפלסטינית. המשק עשוי להתכווץ בשיעור של לפחות 7.6%, בהתבסס על חזרה הדרגתית לנורמליות מהמשבר, ועד כ-11% במקרה של התאוששות איטית יותר או הגבלות נוספות. מצבה הפיסקלי של הרשות צפוי להיות קשה יותר ויותר, בעקבות ירידה בהכנסות והגדלה משמעותית של ההוצאות הציבוריות לצרכים הרפואיים, החברתיים והכלכליים. אפילו עם הקצאות מחדש של הוצאות מסוימות, פער המימון עלול לגדול באופן מדי, מ-800 מיליון דולר כבר בשנת 2019 ליותר מ-1.5 מיליארד דולר בשנת 2020, על מנת לתת מענה הולם לצרכים אלה.

אפילו לפני מגיפת הקורונה, יותר מרבע מהפלסטינים חיו מתחת לקו העוני. שיעור משקי הבית העניים צפוי כעת לעלות ל-30% בגדה המערבית ול-64% בעזה. עוד יותר בולט הוא שיעור האבטלה בקרב צעירים העומד על 38%, הרבה מעבר לממוצע האזורי של המזרח התיכון וצפון אפריקה. פוטנציאל הכלכלה נותר מוגבל בשל מגבלות על תנועת אנשים וסחורות. הדו"ח מתייחס לפיתוח כלכלה דיגיטלית כדי לסייע בגישור בין פער זה וליצירת מקומות עבודה מתקדמים (high-end).

"הכלכלה הדיגיטלית יכולה להתגבר על מכשולים גיאוגרפיים, לטפח צמיחה כלכלית וליצור הזדמנויות עבודה טובות יותר עבור פלסטינים. עם האוכלוסייה הצעירה המנוסה בתחום הטכנולוגי, הפוטנציאל הוא עצום. עם זאת, פלסטינים צריכים גישה למשאבים הדומים לאלה של שכניהם, והם צריכים להיות מסוגלים לפתח במהירות את התשתית הדיגיטלית שלהם", הוסיף שנקר.

הדו"ח מדגיש כי תשתית דיגיטלית מהווה בסיס להתפתחות כלכלה דיגיטלית. בתקופה בה מדינות אחרות שוקלות את השימוש ב-5G, השטחים הפלסטינים הם בין המקומות האחרונים במזרח התיכון המשיקים בדור 3 בגדה המערבית ודור 2 בעזה. המפעילים נמצאים בעמדת נחיתות מבחינה תחרותית, עם מגבלות על הגישה לספקטרום, אתרים לכיסוי רשת ויבוא ציוד טלקום מסוים. הם מתחרים מול מפעילים שיכולים להציע שירותי 4G / LTE ללא רישיון בגדה המערבית ו-3G בעזה למי שקרוב לרשתות ישראליות (באמצעות כרטיסי SIM ששולמו מראש).

הדו"ח של הבנק העולמי ממליץ לבצע רפורמות ספציפיות בשיתוף עם ישראל, לרבות החזרת הוועדה המשותפת לתקשורת לפיתרון סוגיות דו צדדיות; הסכמה על לוחות זמנים להקצאת תדרים לתשתית 4G ובסופו של דבר 5G; הסרת מגבלות על ציוד הדרוש להצגת טכנולוגיות חדשות; והפחתת השפעה של פעילות טלקום בלתי מורשית בשטחים הפלסטינים.

הדו"ח קורא לרשות הפלסטינית לפעול לפיתוח אסטרטגיה מקיפה למגזר התקשורת, הקמת רגולטור עצמאי ותיעודף חקיקה של חוק טלקומוניקציה חדש בהתאם לשיטות העבודה המומלצות הבינלאומיות. תפקידן של המדינות התורמות חיוני כדי לספק תמיכה בפיתוח המוסדי הדרוש בתחום הטלקום, עזרה בתכניות מימון חדשניות כדי להפחית את הסיכונים הפוליטיים ולהגדיל השקעה של המגזר הפרטי.

* הדו"ח יוצג לוועדת הקשר האד-הוק (AHLC) במהלך ישיבה וירטואלית ב-2 ביוני 2020. זו תהיה ישיבה מדינית לפיתוח סיוע לעם הפלסטיני.